

ชื่อวิทยานิพนธ์ การใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา
ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี

ผู้เขียน นางซัลมา หีมอะด้า

สาขาวิชา อิสลามศึกษา

ปีการศึกษา 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และการสอนตรงตามสาขาที่เรียนมา 3) เพื่อศึกษาปัญหาที่พบเจอและแนวทางแก้ไข โดยใช้หลักจิตวิทยาของครูอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ ครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี จำนวน 185 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มขนาดของตัวอย่างตามสูตรของยามานะ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามสำรวจพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาตามทัศนะของนักปราชญ์มุสลิม จำแนกออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการเตรียมการสอน ขั้นการจัดการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาที่พบเจอในระหว่างการจัดการเรียนการสอนและแนวทางแก้ไข มีค่าความเชื่อมั่น .86 ถึง .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี ในขั้นการเตรียมการสอน ขั้นการจัดการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. พฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา ที่มีเพศต่างกัน พบว่า มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงขั้นเตรียมการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมการปฏิบัติจริงขั้นการจัดการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอนไม่แตกต่างกัน

3. พฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา ที่มีอายุต่างกัน พบว่า มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงขั้นเตรียมการสอน ขั้นการจัดการเรียนการสอน ขั้นสรุปและประเมินผลการสอนไม่แตกต่างกัน

4. พฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน พบว่า มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงขั้นเตรียมการสอน ขั้นการจัดการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอนไม่แตกต่างกัน

5. พฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน พบว่า มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงขั้นเตรียมการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนขั้นการจัดการเรียนการสอนนั้นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

6. พฤติกรรมการใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาอิสลามในกระบวนการสอนของครูอิสลามศึกษา ที่มีการสอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมาต่างกัน พบว่า มีพฤติกรรมการปฏิบัติจริงขั้นเตรียมการสอน ขั้นการจัดการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผลการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

7. ปัญหาที่พบเจอในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พบมากที่สุด คือ ปัญหานักเรียนคุยกันเวลาสอน มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่ได้เสนอมากที่สุด คือ จัดกิจกรรมที่สนุก สลับกับบทเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมและแสดงออก ครูเดินไปตรงที่นักเรียนคุยกัน แล้วถามคำถามในบทเรียนที่กำลังสอนอยู่ และจับคนที่คุยกันแยกจากกัน หรือคนที่ชวนคุยแยกออกมานั่งที่อื่น

Thesis Title The Application of Islamic Educational Psychology in the Teaching Process of Islamic Studies Teachers in Primary Schools under the Office of Pattani Educational Service Areas

Author Mrs.Salma Heem-a-dum

Major Program Islamic Studies

Academic Year 2010

ABSTRACT

This research aims to 1) Study the application of Islamic educational psychology in the teaching process of Islamic studies teachers in primary schools under the Office of Pattani Educational Service Areas, 2) Compare levels of the application of Islamic educational psychology in the teaching process of Islamic studies teachers according to variables ,namely, sex, age, educational background, teaching experiences, and specialization 3) Study problems and solution by applying Islamic educational psychology in the process of teaching and learning of Islamic studies teachers in primary schools under the Office of Pattani Educational Service Areas.

Samples consist of 185 Islamic studies teachers in primary school under the Office of Pattani Educational Service Areas. Sample size was obtained by using the Yamane's formula. Instrument for data collection is questionnaire asking for the behavior of the application of Islamic educational psychology in Islamic Education which is divided into 3 sections Section 1 is questionnaires related to respondent personal data. Section 2 is scales questionnaires related to the behavior of applying psychology according to Muslim philosopher's points of view divided into 3 steps; teaching preparation, teaching and learning and teaching evaluation. Section 3 is open ended questionnaires related to the problem found during teaching and its solution. The confidence level is .86 to .95. Statistics used in data analysis are percentage, average, standard deviation, and One Way ANOVA.

There search shows that.

1. The overall behavior of the application of Islamic educational psychology in the teaching process of Islamic studies teachers in primary schools under the Office of Pattani Educational Service Areas in teaching preparation, teaching and learning and teaching evaluation are at a high level.

2. The behavior of the application of Islamic educational psychology in the teaching process of Islamic studies teachers of different sex shows that the actual behavior in preparation step is significantly different at the .05 level, while the actual behavior in teaching and teaching conclusion and evaluation steps are not different.

3. The behavior of the application of Islamic educational psychology in the teaching process of Islamic studies teachers of different age shows that the actual behavior in preparation, teaching, and teaching result conclusion and evaluation steps are the same.

4. The behavior of the application of Islamic educational psychology in the teaching process of Islamic studies teachers of different educational background shows that the actual behavior in preparation, teaching, and teaching result conclusion and evaluation steps are the same.

5. The behavior of the application of Islamic educational psychology in the teaching process of Islamic studies teachers of different teaching experience shows that the actual behavior in preparation and teaching result conclusion and evaluation steps are the same, while having significantly different teaching step at .05 level.

6. The behavior of the application of Islamic educational psychology in the teaching process of Islamic studies teachers of different acquired discipline shows that the actual behavior in preparation, teaching, and teaching result conclusion and evaluation steps are significantly different at the .05 level.

7. The most frequently found problem during teaching is student talking in class. The most proposed solution is organizing fun activities alternately with learning lesson, enabling students to participate and express. Teacher walks towards students who are talking and asks questions in the lesson that is being taught. Then separate the talking students by seating them in different location, or seating the student who starts the conversation in different location.

عنوان البحث: استخدام علم النفس في العملية التعليمية لمعلمي الدراسات الإسلامية في المرحلة

الإبتدائية تابع لمكتب المنطقة التعليمية بولاية فطاني

الاسم: سلمى هيم آدم

التخصص: كلية الدراسات الإسلامية

العام الدراسي: 1431 هجرية

مستخلص البحث

تهدف هذه الدراسة الى 1) دراسة استخدام علم النفس التربوي في العملية التعليمية لتدريس التربية الإسلامية لمعلمي الدراسات الإسلامية في المرحلة الابتدائية تابع لمكتب المنطقة التعليمية بولاية فطاني 2) مقارنة مستوى استخدام علم النفس التربوي في العملية التعليمية لمعلمي الدراسات الإسلامية حسب متغيرات: الجنس، العمر، الخبرة في مجال التدريس والتعليم، ومطابقة تخصصهم في التدريس 3) دراسة المشاكل والحلول باستخدام قواعد علم النفس من معلمي الدراسات الإسلامية في المرحلة الابتدائية تابع لمكتب المنطقة التعليمية بولاية فطاني

وكانت نموذج الدراسة هي معلم الدراسات الإسلامية في المرحلة الابتدائية تابع لمكتب المنطقة التعليمية بولاية فطاني من 185 شخصا تم رسمها حجم عينة عشوائية وفقا للصيغة ياماني. الأدوات المستخدمة لجمع بيانات استبيان مستوى استخدام علم النفس تنقسم إلى ثلاثة أجزاء، الجزء الأول: الاستبيان عن حالة عامة من المشاركين وقائمة الاستطلاع على الاستبيان. الجزء الثاني: حول مستوى استخدام علم النفس عند آراء علماء المسلمين، وهي مقسمة إلى ثلاث مراحل: التحضير للتدريس، مستوى التعليم والتعلم، والاستنتاج والتقييم من التدريس حسب مقياس تقديري. الجزء الثالث: الاستبيان المفتوحة حول المشاكل التي وجهت في حلول المشاكل التعليمية. واستخدمت موثوقية 0.86-0.95. الاحصاءات المستخدمة في تحليل البيانات هي النسبة المؤية، النسبة المعدلية، قيم الانحراف المعياري، وقيم اختلاف الجهة الواحدة .

نتائج البحث

1. مستوى استخدام علم النفس في العملية التعليمية لمعلمي الدراسات الإسلامية في المرحلة الابتدائية تابع لمكتب المنطقة التعليمية بولاية فطاني في عملية إعداد التدريس مستوى التعليم والتعلم، والاستنتاج والتقييم من التدريس، كان في المستوى العالية.
2. مستوى استخدام علم النفس في العملية التعليمية لمعلمي الدراسات الإسلامية في مختلف الجنس، توجد سلوك التحضير العملي للتدريس مختلفة. ذات دلالة إحصائية عند 0.05 في السلوك الفعلي لعملية التدريس والتقييم والاستنتاج من التدريس لم تكن مختلفة.

3. مستوى استخدام علم النفس في العملية التعليمية لمعلمي الدراسات الإسلامية في مختلف العمر، توجد السلوك الفعلي لإعداد التدريس. مستوى التعليم والتعلم. والاستنتاج والتقييم من التدريس لا تختلف.
4. مستوى استخدام علم النفس في العملية التعليمية لمعلمي الدراسات الإسلامية في مختلف التعليم، توجد السلوك الفعلي لإعداد التدريس. مستوى التعليم والتعلم. والاستنتاج والتقييم من التدريس لا تختلف.
5. مستوى استخدام علم النفس في العملية التعليمية لمعلمي الدراسات الإسلامية في مختلف الخبرة في التدريس توجد السلوك الفعلي لإعداد التدريس، والاستنتاج والتقييم من التدريس لا تختلف، وأما مستوى التعليم والتعلم مختلفة ذات دلالة إحصائية عند مستوى 0.05
6. مستوى السلوك في استخدام علم النفس في العملية التعليمية لمعلمي الدراسات الإسلامية في مجال التدريس، توجد السلوك الفعلي لإعداد التدريس. مستوى التعليم والتعلم. والاستنتاج والتقييم من التدريس مختلفة. ذات دلالة إحصائية عند مستوى 0.05
7. أكثر المشاكل خلال أنشطة التعلم والتعليم هي تحدث التلاميذ أثناء التدريس وعدم اهتمامهم بالدراسة ومعظم الحلول المقترح هو استخدام الأنشطة الممتعة في العملية التعليمية بتشجيع التلاميذ للمشاركة والتعبير، وطرح الأسئلة إليهم فيما يدرسون وقبض الذين يتحدثون ثم انفصالهم عن غيرهم أو انفصال المتحدثين منهم في مكان آخر .